

Sammanfattning

I *Barn och deras familjer* redovisas barns situation ur olika perspektiv. I årets rapport ligger fokus på moderns ålder vid barnets födelse.

Uppgifterna kommer i första hand från SCB:s totalräknade register, men som komplement används även olika urvalsundersökningar och uppgifter från Försäkringskassan och Skolverket. Redovisningen sker på riksnivå, förutom i kapitel 11, där vissa uppgifter finns på läns- och kommunnivå. Grundläggande för barnstatistiken är att det är barnen själva som är redovisningsenhet. En viktig källa är därför SCB:s undersökningar av levnadsförhållanden där barn och unga i åldrarna 10–18 år själva får komma till tals.

Barnfamiljerna

Det finns nästan 1,1 miljoner familjer med hemmaboende barn i åldrarna 0–17 år i Sverige. Ungefär två tredjedelar av dessa familjer är så kallade traditionella kärnfamiljer, det vill säga familjer med två föräldrar där alla barn är parets gemensamma.

I de flesta familjer bor det ett eller två barn. Det gäller 84 procent av alla barnfamiljer. Endast 3 procent av familjerna har 4 eller fler hemmaboende barn.

Barn i befolkningen

Barn i åldrarna 0–17 år utgör en dryg femtedel av Sveriges befolkning. Antalet barn i olika åldrar skiljer sig kraftigt. Det finns 130 000 barn som är 15 år medan antalet 6-åringar endast är 91 000.

Många barn har anknytning till något annat land än Sverige. Av alla barn är fem procent själva födda utomlands och 10 procent är födda i Sverige med föräldrar som *båda* är födda utomlands. Av dessa barn har många sina rötter i Irak och länderna i forna Jugoslavien.

Barn som har en förälder som är född utomlands och en som är född i Sverige utgör 10 procent av alla barn. Sammantaget har alltså 25 procent av alla barn under 18 år anknytning till något annat land än Sverige.

Befolkningsförändringar bland barn

År 2005 föddes 49 310 flickor och 52 036 pojkar. En dryg tredjedel av dem var sina föräldrars första barn och det vanligaste var att mamman och pappan var runt 30 år när de föddes.

Omkring 15 000 barn invandrade under året och ungefär 7 600 barn utvandrade. Drygt 1 000 barn adopterades från något annat land.

Föräldrar och syskon

Tre fjärdedelar av alla barn, 0–17 år, bor med båda sina ursprungliga föräldrar. Bland 0- och 1-åringar bor över 90 procent med båda sina föräldrar men andelen minskar allt eftersom barnen blir äldre. Bland 17-åringar bor 40 procent med bara den ena av sina ursprungliga föräldrar.

De allra flesta barn har syskon. Bland 8-åringar bor 89 procent tillsammans med minst ett syskon. Barn i den åldern har oftast alla sina syskon boende i hemmet.

Föräldraseparationer

Drygt 47 000 barn under 18 år upplevde en föräldraseparation under år 2005. Det motsvarar 3 procent av alla barn med föräldrar som var gifta eller sambo i slutet av år 2004. Separationer är vanligare när föräldrarna är sambo än när de är gifta. Det är också vanligare i familjer där det finns barn från tidigare förhållanden, så kallade ombildade familjer, än i familjer med bara gemensamma barn.

Separationer är också vanligare ju yngre mamman var när hon fick barn.

Över en halv miljon barn bor skilda från minst en av sina föräldrar. De flesta av dessa barn bor tillsammans med sin mamma. Bara 17 procent av barnen bor med sin pappa.

Barn vars föräldrar avlidit

Ungefär 3 000 barn var med om att en förälder avled under år 2005. I drygt två tredjedelar av fallen var det pappan som avled. Totalt sett har nästan 26 000 barn mist en förälder under sin livstid. Omkring 300 barn har mist båda sina föräldrar. Bland barn som har äldre mammor är det vanligare att ha mist en förälder.

Boende

Det är vanligare att bo i hus än i lägenhet. 58 procent av alla barn bor i villa och ytterligare 13 procent bor i radhus eller kedjehus. Små barn, barn med ensamstående förälder och barn i storstäder bor oftare i flerfamiljshus än andra barn gör.

Nästan hälften av alla barn bor i familjer som har tillgång till fritidshus. Det är ofta en släkting som äger huset. Att familjen själv äger ett fritidshus är mest vanligt för äldre barn, de med sammanboende föräldrar, barn i glesbygd och barn vars mor var äldre när de föddes.

Föräldrars sysselsättning och föräldraledighet

De flesta barn har föräldrar som arbetar. 80 procent av alla barn i åldrarna 0–17 år har en mamma som är i arbetskraften och för 90 procent av barnen är pappan i arbetskraften. Många mammor arbetar deltid eller är föräldralediga medan papporna oftast arbetar heltid.

Barn i åldrarna 10–18 år upplever oftare att pappan inte har tid med dem än att mamman inte har det. De allra flesta barn säger dock att föräldrarna alltid eller oftast har tid att prata eller göra något med dem.

Barnomsorg

En stor del av alla barn är inskrivna på förskola, familjedaghem eller fritidshem. Bland 5-åringarna är andelen inskrivna högst. 97 procent av dem är inskrivna i barnomsorgen. Bland barn i skolåldern går en majoritet på fritidshem upp till och med 9 års ålder.

Kommunal barntillsyn är vanligast. Bara 9 procent av förskolebarnen har barnomsorg i privat regi.

Familjeekonomi ur olika perspektiv

6 procent av alla barn bor i familjer som har en låg disponibel inkomst. Ekonomin i familjen varierar över barnens liv och beror på familjesituationen. Äldre barn bor oftare i välbärgade familjer än vad yngre barn gör. Barn med en ensamstående förälder eller med bara en förvärvsarbetande förälder har det oftare sämre ställt än de barn som bor med två förvärvsarbetande föräldrar.

En femtedel av alla barn bor i familjer där föräldrarna uppger att de har svårt med löpande utgifter. Bland barn i åldrarna 10–18 år säger hälften att de inte har haft råd att köpa någonting de vill ha och 34 procent uppger att de inte haft råd att följa med sina kompisar på olika aktiviteter.

Teckenförklaring

- . Kan inte förekomma.
- .. Uppgift är inte tillgänglig eller alltför osäker för att anges.
- Inget finns att redovisa (värdet noll).
- 0 Mindre än hälften av den använda enheten.

Förkortningar

f.m.	Folkmängd
inv.	Invånare
kom.	Kommuner
pop.	Population
samb.	Samband